

Llum - Nova

Quinzenari independent.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Plàseta, 1.
MITJORN GRAN.— SANT CRISTÓFOL

SUBSCRIPCIÓ

A Espanya, cada trimestre 0'30.— A fora, cada trimestre 0'60 ptas.

NÚM. SOLT 5 cèntims

Dels devers de ciutadania

FRAGMENTS

Ha dit un gran orador que la nostra societat, per una contradicció doctrinària perpètua, per la convivència de principis oposats, sol defensar el secundari i deixar desarmat el principal. Es comprova diàriament que els nuclis socials prefereixen caminar per camins esgarriats que per la carretera.

Càrrega pesada es el dever, mes no perquè ho sia en si mateix, sinó perquè està en lluita amb els vicis i passions dels homes. Tot el que lliga i coibeix, tot el que'ns imposa abnegació i sacrifici, es generalment refusat. Es mes plaent fer de cigala que de formiga. Costa mancu cantar de cara al sol que dur un sol gra de blat a l'espatla.

Se predica, però no amb l'exemple. S'instrueix, mes no s'educa. S'enlairen directors, però no se disciplinen multituts. Inventen formules, mes acaben amb els sentiments. Reina l'individu, però el poble segueix dividit, sense llum en el cervell i sense foc en el cor.

El principal de tots els devers es el d'esser conscients. S'han d'exercir els drets públics per espontània decisió de la voluntat, per convenciment propi i p'el natural amor que ha d'inspirar-nos lo que pertany al comú o es de interès per la Patria.

Cap bon ciutadà ha de consentir que les eleccions dels representants populars no sien el deslliurement feliç d'una fecundació propia.

Es un pecat el retraiment i un crim votar en lluita amb la consciència. Tot bon ciutadà ha d'espolsar-se la indiferència, ha d'aufegar les veus del personalisme que'ns fa estèrils i ha de movilitzar la ciutat, el districte, el barri, el carrer, la casa per tal que tots poguem tenir part en la designació d'aquells a qui despres el vot popular, el vot colectiu, consagrarà representants nostres. El jornalero, el menestral, el ric, tots tenen el dever ineludible d'otorgar poder.

No son ligitims ni verdaders apoderats del poble els qui van a la representació comunal amb una particula del cens, per la coacció de les consciències i la ofuscació dels esperits.

Per assolir un govern i una administració honrada, transparent, previsor, sabia, que faci de la ciutat o de la nació un espill, hem de moure els nostres conciutadans, coordinar voluntats i salvar diferències en punts secundaris. Hem de fer-nos conscients.

I els ciutadans que vagin a constituir corporacions delegades del vot popular, han d'anar-hi despullats de tot sectarisme. No son pocs els qui abans que diputats o regidors se recorden que foren homes consagrats a un ministeri doctrinari... Nò administren, perturben i els interessos que'ls hi confien els obliden, desatenen i malgasten.

Ha de tenir sempre present tot bon ciutadà que darrera d'ell hi ha un poble sedent d'administració i de justícia i que quant obtingué els sufragis no li fou concedida la immunitat...

Desgraciadament son massa els qui fan de la missió del diputat i del regidor una missió falsament docent i tendenciosa. Porten a la sala de sessions totes les passions del carrer i totes les utopies del llibre.

Tots convenen en que'l poble ha de menjar, però abans compren el plat que la vianda, i fins solen fer major provisió de plats que de vianda.

Es a l'obra del sectarisme que'l bon ciutadà ha de tirar a terra, treballant a fi que l'administració pública resulti adequada a la societat, adaptada a les necessitats del comú i tenga les finestres obertes a fi que per elles puga fiscalitzar el poble.

A la casa del Ajuntament, per exemple, l'anomenam *casa de la vila*, i per tal ha d'esser accessible a tots aquells qui tenguen aptituts o merits per administrar rectament i en bé de l'interés general o que es de la ciutat, ço que es de tothom.

Els qui's retreuen de la lluita electoral i neguen sa cooperació i iniciatives a la elecció de les persones que han de governar i dirigir la cosa pública son responsables de tots els mals que prevenim als pobles.

I per tant, no poden queixar-se, ans be han d'avergonyar-se el ciutadans que contribueixin amb el seu «taut se m'en dona» a que nacions i pobles sien mal regits. Abans deien «els pobles tenen el govern que's mereixen». Ara deim: «els pobles tenen el govern que volen».

(De Catalunya).

Claudi Amar.

Cullita de blat dins el terme parroquial

Al lloc	Albarca	151	curteres	0	barcelles
A	Albraxella	84	0	0	0
A	s'Angulidó	41	0	0	0
A	Bees (nou i vei)	85	0	0	0
Als	Bequet i s'ort	87	0	0	0
Al	Binetzem	259	0	0	0
A	Bincudrell de baix	72	0	0	0
A	Bincudrell de darrera	58	0	0	0
A	Bincudrell Nou	75	0	0	0
A	Bincudrellet	63	0	0	0
A	Binigaus vei	130	4	0	0
A	Binigaus nou	73	0	0	0
A	Camp-Redó	62	3	0	0
Al	Sa Canacia	27	0	0	0
A	Deia vei	30	3	0	0
A	Font redona de baix	338	0	0	0
A sa	Font redona de dalt	219	0	0	0
A sa	Granada	124	0	0	0
A	Canaleta	10	0	0	0
A sa	La Cova	4	3	0	0
A	Na Furedada	24	3	0	0
A	Rafal fort	40	0	0	0
A	Sant Agustí vei	116	0	0	0
A	Sant Agustí nou	47	5	0	0
A	Sant Roc	92	0	0	0
A	Sant Miquel	32	0	0	0
A	Santa Catalina	40	0	0	0
A	Santa Clara	98	0	0	0
A	Santa Monica	55	0	0	0
A	Santa Victoria	73	0	0	0
A	Sa Vall	16	0	0	0
A	Son Carabassa	50	0	0	0
A	Son Boter	38	3	0	0
A	Son Pons	43	0	0	0
A	Son Saura	50	0	0	0
A	Son Josep	90	3	0	0
A	Son Vidal	203	0	0	0
A	Atalis	19	0	0	0
A	Trebalujer	66	0	0	0
A	Sant Tomás	94	0	0	0
A	Torre Vella	120	0	0	0
A	Torre Nova	34	3	0	0
Al	Verger	48	0	0	0
A	Son Tremol	116	0	0	0
A s'hort	de dalt Binietzem	18	0	0	0
A	de baix	16	0	0	0
A	des Rafal fort	2	0	0	0
A s'estancia	del Rei i Casali	15	0	0	0
A	d'en Barber	12	0	0	0
A	d'en P. Gomila	17	0	0	0
A	d'en Borrás	9	0	0	0

En total s'han cullides . 3600 curteres 0 barcelles.

Total menos que l'any passat 487 curteres y 3 barcelles.

Troballa

Nostron amic el carabiner des punt de Sant Cristófol n'Agapito Garcia troba a Santa Galdana un bòtil flotant i dintre un paper arrollat escrit en alemany, que, traduït per el benvolgut amic el Sr. Moysi, jutge municipal de Mahó, diu que «nou joves alemanys, desertors, a bordo del vapor francès *Duc de Bragança*, se dirigian de Marsella a Oran per servir en la Legió estrangera de France.— *Vivat, floreat, crescat.* (Visca, floreca, cresea).

«Després de menjar molt i beure massa, declaren que son plens de felicitat, trobant-se a mitja gatera». A continuació van els noms dels joves alemanys, desertors i... felicitos, amb sa data de son naixament i pobla natal: dos de Leipzig, dos de Colonia damunt el Rhin, un de Munich, un altre de Darmstein (?) i un de Chicago dels Estats Units. No diuen sa fetxa de la seva... felicitat.

MANERA DE AUMENTAR LOS RENDIMIENTOS DE NUESTROS HABARES

Si se consulta a un labrador acerca de qual es uno de los mejores barbechos para el trigo, constatará que las habas. Y efectivamente esta preciosa leguminosa deja el suelo en buenas condiciones para el cultivo cereal.

Gozando dicha planta de un potente aparato radicular, el suelo ha sido por el perfectamente dividido y en cierto modo labrado en todas direcciones y además enriquecido en nitrógeno por gozar de dicha cualidad las plantas que pertenecen a la familia de las leguminosas.

En lo que se relaciona al ácido fosfórico y a la potasa, necesarios para este cultivo, ambos elementos deben ser puestos a disposición de la planta por medio de los fertilizantes químicos. Con esto se logrará no solamente aumentar considerablemente la producción de los habares, sino que al mismo tiempo logra conseguirse que la cosecha de cereales que le suceda sea mejor, por encontrar la planta el suelo en mejores condiciones físicas y de fertilidad.

Como fórmula que ha dado excelentes resultados, recomendamos la siguiente: 250 a 300 kgs. de superfosfato 18/20. 100 a 150 kgs. de cloruro o sulfato potásico. Ambos abonos deben ser aplicados intimamente mezclados 20 o 30 días antes de la siembra, enterrándolos por medio de una labor de arado. Creemos necesario hacer observar que los labradores que en las fertilizaciones de los habares empleen solamente abonos potásicos y fosfatados, cometen una gran falta. Es imprescindible para obtener los mayores rendimientos netos el concurso de ambos fertilizantes.

Juan de Campos.

PLANA LITERARIA

MITJORN - GRAN

vi.

Lligats amb els gegants estan, dins ses contarelles populars, els nenos, nans (*enanos*, en castellà) els homenèus, els homenets de colzada, que tots aquests noms tenen. Creg que no hi ha pobla de Menorca que no conti alguna de ses proezes.

Segons hem sentit dir, els homenèus van esser els habitants de ses coves, dels enfonys de ses coves naturals. Serien élls els troglodites balearics, els precursors de *s'homo sapiens*, de *s'homo sapi* (diguem-ho en plà,) de *s'homo present*?... En tal cas, serien molt anteriors als gegants.

En sa tasca de produir s'homo actual, l'Homeneu, regit per les lleis evolutives i progressives, degué experimentar un excés d'evolució, un enfament de progrés, un pan-hipertrofia, una monstruositat, una errada biològica per massa creixement, per massa humanitat, que protegida per ses lleis d'evolució de lluita per l'existència, constituí els Gegants, i'ls permeté que perdurassin centúries i mes, centúries, i que de per tot arrèu s'en fessin es rol-lo de sa coa... Lo que voldria dir que les tals lleis d'evolució i de lluita per l'existència, etcètra, alguna volta han esgarriat s'homo..., sort de que, tornant a seny, tornaren a s'homo per bon camí.

Segons els fets que d'ell es conten, s'homeneu tenia aquestes característiques: sa menudesa de cos; sa valentia de cor; sa fortesa de muscles; l'habitud de enfonsar-se de coves, una vida llarga. Perque algunes de aquestes qualitats siguin comunes an els homos de poca taia actual, significaria que de sa presència d'aquets, es poble inventa s'existència d'una gernació d'homenèus?.. Be, que lo mateix podria dir-se i am mes fonaments de l'antropoide, de *s'homo precursor de Adam*, del sabis.

* *

S'Homenet de sa Boval d'Albranca, era com una ballaruga; passava per un furat de rates, per ses encletxes des paredat; i perque es cotxer o llaurador de matxós, que era un homenès con un balluart, no li volgué portar en Gaspàret, es fiuet que li havien acabat de dur a sa madona, i a mes li ventà una espolsada per llevar-se'l de davant, s'Homenet un poc mes li ajunta ses costelles; tant que es cotxer digué que s'Homenet era de bronzo; que amb ell ningú hi volgues peres.

Davant sa boca de sa Cova des ses Mosqueres de Biniquadrellet hi havia una penya, una columneta d'uns cinc pams de alçada. Quant un passava per allà, surtia de dins sa cova un homenet de colzada, i pujant amb un bot dalt de sa columna, i a voltes pusant-s'hi de peu en puntes, cridava en sa veueta de pollastre:—«Jas!... som tant alt com tú: què'm gozes?..» No conten d'algú que li gozàs: ben segü que s'hauria campat, malament.

Avui sa columneta ja no hi es, i, naturalment, s'homenet de colzada ja no surt per saltar hi dalt, i dir-vos en sa veueta de pollastre, si passau per allà:—«Jas!... som tan alt com tú: què'm gozes?»

* *

I ara, parlèm am tota seriedat,—quin cas n'ham de fer d'aquestes relacionetas? Les hem de tenir per certès, i per fets sucseits els que mus compen?.. Les hem de pendre per faules, rondaies, novel·les sensa funament, fies de s'enginy popular?.. Mus n'hem d'enriure, i tenir-les per xerrameques sensa cap ni centener?

En casos com aquest cada ú pot fer lo que li agradi.

Però hem de tenir en compte que si els fonaments de s'Historia son els documents autèntics, els elements de sa Prehistoria (o de s'Historia d'en primé) son els monuments i ses tradicions.

De ses apuntades podèm deduir que, en temps prehistorics, an es nostro terme l'habitaren uns homos molt autigs, (diguem-lls *gegants*, com els hi diu es poble) tal vegada els que van paredar ses talaies, que per enemistat, per avorriment invenible, per òdi de raça contra dels habitants dels andurriols de Calafi, gegants com ells, feren des Barranc d'Albranca, mitjera que no's poria saltar, mercant-la amb montjoies triunfals, am fites gegantines: *els freres*; que d'aquest òdi, de ses lluites, mus ne parla sa particularitat que de sa seva existencia sols coneixèm s'art de batre's i conduir sa retirada, i que s'amor d'un jove d'una tribu en vers d'una donzella de s'altre, era considerada com a delicta d'alta traició, com a delicta contra la patria, que duia per càstig pena de la vida...

De lo que'ns diuen els monuments gegantins, com s'ha fet massa llarg aquest capítol, i hem acabada s'encesa, ja'n parlarem un altre dia, si Deu vol i sa Mare.

Francesc d'Albranca.

BRESSOL DE POBRE

Dins una casa de pagés
per l'infantó que hi fa l'entrada
a antiga iusta mitj corcada.

La pobre mare, qui's desviu
per que'l fillet mes be hi estiga,
com una aucella al fer son niu
busques cercá per la garriga.

¿Mes de quin herba les triá?
D'eritja arreu tan espinosa
i alló de molles servirá
baix de una pell forta i llanosa.

La pell on dobla de moltó
matalafet de llana fina
será mes blana al infantó
damunt l'aplec de tanta espina.

¡Ai! aqueix bres, amable niu
fet per l'amor i l'indigencia
un simbol es ben expressiu
de nostra sort en l'existència.

Rams de dolor que ocults están
al innocent fan goig encara...
¡Oh! i fer d'espines un niu blau
vetaqui l'art d'un cor de Mare.

Miquel Costa Pbre.

De "Lectura Popular,"

JANC, EL MUSIC

(Acabament).

Al endemá en Janc estava davant el jutja. L'havien de jutjar com a un lladre? Ben segur. Doncs perqué havia entrat allà mes que per robar?

El sindic del poble i els jutjes el miraven fixament amb ulls plens de severitat, quant estigué davant ells amb el dit dins sa boca, amb els ulls esglaiats de por, petit, magre, arruïnat... Com jutjar-lo? Si encara no tenia deu anys i per miracle s'aguantava dret! ¿Tancar-lo dins el presili? Però era precis corregir lo?... Que'l guarda se l'enduga i l'assoti per fer-li perdre s'inclinació a robar. Cridaren el guarda Stac i li daren ordre d'assotarlo. Aquest preagué a n'en Janc com un moixet

davall el bras i se l'endugué a n'el graner! S'atolléll no comprenia res; mirava espantat com un aucell agafat dins uns filats. Solament quant ne Stac el tirá en terra i amb la corretja li pigá un cop esgarriador, crida:—¡Ai mumareta!—i cada vegada que'l feria amb la corretja, repetia:—¡Ai mumareta! sempre mes debilment fins que callá i no cridá ja mes a sa maro... ¡Ferosos, jutjes criminals! ¡Feros, criminal Stac! Qui s'atreveix a pigar així als fiets? ¡I an aquell qui era tan flac que casi no podia respirar!

Va anar a cercar-lo sa mare i tingué que endur-se-l'en en braços. El deixá damunt el llit. En Janc no s'en aixecá mai mes; al tercer dia casi no alenava abaix de sa pobre flassada.

Les oronelles piulaven entre'ls cirerers que creixien devora la caseta; un raig de sol entrava per la finestreta oberta i banyava amb sa llum daurada el capell raull i la cara enmagrida. Aquel raig de sol era un camí p'el qual s'en anava aquella anima a en cel. ¡Pulit era que al menys, a l'hora de sa mort li aparegués una via ampla i lluminosa. ¡Sa vida havia estada un caminó tan estret i espinós! Aquell pit oprés apenes respirava; i sa cara semblava beure una música que venia de sa finestra. Era al'horabaixa. Els fiets cantaven tornant d'espigolar.

—¡Oh! Damunt els prats, verts prats; de l'Albufera... i del torrent surgia com un murmurí dolcíssim. En Janc sentia per darrera vegada cantar els camps.

Sobre la flassada, al seu costat, hi jeia el seu violí de closca. De sota s'il·luminá la cara del niu moridor i amb els llabris tremolosos digué:

—¡Mu mare!

—¿Que vols, fillet meu?

—¡Mu mare!... ¿Me donará el bon Deu un violí vertader?

—¡Si que t'el daré, fill meu, t'el daré!—respongué sa mare, però no pogué dir res més: son pit

—Oh Bon-Jesuset meu, ¡oh Senyor!

I caigué damunt la caixa i rompé en un plor esglaiador.

Aixecant son capet, la mirá'l petit. Els ulls del musiquet estaven oberts i fixos; sa cara trista, afilade. El raig de sol havia també desaparegut. ¡La pau siga en tu Janc!

Uns quants dies mes tart tornaren els senyors del Palau. Torná la damicela i el cavaller que la festetjava. El cavaller li deia:—¿Quin país mes hermós l'Italia!

—I quina gent tant música—afagi la Senyoreta.

—¡Es tant bell trobar aquí talents artísticos i protegir-los!

Damunt la tomba d'en Janc hi murmuraven els desmais

E. Sienkiewicz

Per la traducció

ANDREU FERRER.

Bibliografia

La revista LECTURA POPULAR segueix interessentíssima com sempre, publicant lo mellor escrit en llengua catalana.

Desde la darrera nota bibliografica que publicarem, hem rebut *Romancer Catalá* de F. Ubach i Vinjeta que's una hermosa colecció de poesies en romanc sobre fets memorables d'història de Catalunya.

El quadern 20 publica *Lo darrer Catalá* quadre tràgic històric en vers del bon prosista i distinguit poeta A. de Bofarull

«La escuma» d'en Jusep Morató junt amb alguns quadres mes de bellíssima prosa forma el quadern n.º 21. Sembla que la musa que inspira tan hermosa prosa an aquest pulcre escritor, no queda darrera la qui li dicta ses *Comedies*.

El darrer nombre rebut el 22, es un Recull de Poesies líriques de Mossen M. Costa i Llobera. Per ser un elogi com se mereixen les poesies d'en Costa retreure les paraules d'un altra poeta que nos parla d'ell.

«Gairebe diria qu'es l'unic poeta que tenim, perque sols ell ha assolida la plenitud del Art diví.»

En aquesta Administració s'admeten suscriptors a la Revista. Son preu es 0'10 pesetes.

NOTICIES I COMENTARIS

DE LA ROQUETA

De Ferreries

Vam llegir s'altra dia en un periódic de Mahó unes cuartilles que figuraven enviades desde aquest poble firmades per un *Bartolomé*, en les que encara que indirectament i sense anomenar ningú s'eludia a un honrat matrimoni d'aquí p'el fet de no haver admesa una fia que haguent estada criada per la dona d'un carabiner, i haguen-se-li morta la dida que li feia de mare, s'havia presentada perquè la reconeguessin com a fia llegítima.

Digui lo que vulgui el periódic, pero s'ha de confesar que el matrimoni de que parlam es mereixedor als mes sincers elogis per quant no fent cas dels obstacles que se'ls posaven, ni del que dirán, amb gran noblesa de cor i ver amor paternal, an obert les portes de casseva per la filla tants d'anys allunyada d'ells, l'han rebuda brasos obers, hi li an oferit son benestar i son amor i la filla fins ara mal arreglada se troba mol ben tractada i ben alegre en casa des sos bons pares.

Ella te relacions amb un catalá, relacions que els sos pares han aprovat amb el fet d'enviar a demanar al seu promés perquè pugui fer una temporada aquí en sa companyia.

Accions tant meritories com aquesta son dignes del aplaudiment de totom com lis demostra el poble de Ferreries expresant-li la satisfacció que en general sent per acte tan noble.

Seria bo que *Bartolomé*, ja que indirectament feria a tan exemplar matrimoni en son articlet ja citat, n'escrigués un altra alabant al *corazón católico* que ha admesa a una filla que s'ha presentada en la casa de sus padres reclamando el amparo debido, i sápigua que no es el catolicisme que infiltra maldats tan grosses en el cor dels homos com ell diu, i que es, si, la doctrina católica la que inspira accions tan hermoses com la que ha feta aquest matrimoni Ferrerenc.

Ferreries 30 de Septiembre 1913 *Miquelet.*

DE CANOSTRA

Aquets dies passats ha feta una plugiudeta pero no es estada encara tant grossa com desitjaveu es pagesus. Seria bo que fos una saó que's camps ja heu necessiten.

Aquesta setmana van tenir el gust de rebre la visita del distingit i jove publicista D. Joan Estelrich, que amb l'seudonim *Turricano* ha enviat a LLUM NOVA tantes i tant belles composicions poétiques en sa major part. Va fer alguns dies a Mitjorn i voldriem que sa estada entre noltros, encara que curta li hagi estat agradable.

El Sr. D. Bartolomeu Sturla propietari de Binigaus-Vei, va sortir s'altra setmana cap a Madrid. Li desitjam un felís viatge, com també el desitjam al nostre amic en Francesc Villalonga que va sortir cap a Palma.

Sembla, segons diuen, que aquesta setmana son estats molts els que s'han escorats an es Farmaceutic Sr. Tapies. Senyal que es públic hi troba conveniencia.

Segons, mos diuen, l'excursió a Fornells que la Banda de música de «Minerva» tenia projectada p'el mes de Juny i que no va fer per causes imprevistes, tindrà efecte el diumenge propinent dia 12 d'Octubre.

La Societat «L'Unió de Mitjorn-gran» amb totes les seves seccions está canviant de Local passant al carré Major, n.º 94. Encara que petirà de petit per una entitat tan important, tindrà la ventatja qu'estarà en el centre de la població, i serà veinada de sa fillola «La Gavella».

Aquesta Societat, diumenge dia 5. a los 8 i mitje del demati celebrará Junta General, però com encara no tindrà les coses amb ordre en el nou local, la sessió tindrà lloc al café d'en Bartolomeu Moll. Per haver-se de tractar asuntos importantissims relacionats amb sa Caixa d'Estalvis i préstams se suplica l'assistencia de tots els socis.

Son molts els repartidors de mala de bosses de plata qui venen a repartir feina entre les bosseres de la localitat. Assó fa que l'abundancia de feina hagi encarit un poc es preu. Es hora d'arruflar-se les bosseres.

Les esposas d'en Joan Meliá, d'en Toni Benejam i d'en Miquel Pons Pont han donat a llum respectivament un flet. Sia per tots la onhorabona i Deu les ho conservi.

S'altra setmana vam rebre la visita del Dr. Mr. Seeger del consel de sanidat de Kiel (Alemania) que acompanyat de s'esposa visiten les Balears estudiant sos monuments megalitics.

El mateix dia van venir també el naturalista arqueòlec D. Jusep Colomines acompanyat del Sr. Pelagi Mas, fotógraf que treballa per l'Art Popular. Els dos visitaren també els mes importants monuments megalitics d'aquí i Ferreries.

«La Gavella» cooperativa de consum d'aquí va de cada dia quart creixent augmentant considerablement el giro; essent aquest mes passat de 10.287'81 pesetes. Ha llogat ara'l local inmediat a la casa ont está instalada, per major comoditat. Celebren el seu avens.

El nostre amic en Llorens Riudavets Caixer de «L'Unió de Mitjorn-gran» mos prega faixem avinent a tots els qu'imposen candidats en la Caixa d'Estalvis que diumenge, com se canvia de local la societat, rebrà les imposicions a caseva.

Suplicam a tots els suscriptors de fora que no estignin al corrent de pagues que procurin posar-s'hi, enviant l'import de la suscripció en segells de correu o com les sigui mes comodu.

MANJARETS DEL DIA

Tenim aquí un Sr. molt gras qui veim que se preocupa seriament de sa sort que pugui corre el nostra quinzenari, de tal manera que cerca qui se doni de baixa de la suscripció, fins i tot a poble estern. Dec dir-li que no importa se molesti tant, perque a cada poble hi tenim corresponsal qui se cuida de rebre les baixes i altes de suscriptors. Per avui basta, però si canta un poc mes fort, també tendrem que alzar sa veu.

**

Hi ha també una dona, qui per forns i botigues parla molt contra ses societats nostres i con que temi que una falaguera s'en dugui es capital de les mateixes a les quals ni ella ni gent seva hi perteneixen. Que estigui tranquila d'assó, que estogi be ets seus perque ningú els hi afni, pero que també guardi sa llengu allá ont está tant ben guardada, mentres no li demanin de noves.

**

Avui llegia una poesia sobre un *Avaro* que está a un libret molt pulit, i com me sembla que un parei d'estrofes seues retraten un subjecte del que tenia ganas de treuren una caricatura, m'ha vingut s'ha tentació de copiar-les.

«Busco una casa pobre, si habla donde él tan solo fuera a vivir; porque los pobres, triste decía, no necesitan de compañía, cuando a robarles nadie ha de ir.»

Por no hacer boda, vivió soltero, por ahorrar tela se hizo calzón; dejóse la barba, porque el barbero costaba caro, y en el dinero tenía él puesto su corazón.

Siempre era sordo si le pedían mas si le daban ya era al revés; miraba a cuantos le conocían y, sospechando que le seguían, mas ligereza daba a sus pies.»

Sembla que's al viu el retratu.

B. P. M.

ANUNCI

Gabinete para el tratamiento de las enfermedades de los ojos

del médico especialista

D. LORENZO PONS MARQUÉS

Director del Dispensario Oftalmológico Municipal.

Consultas: de 12 a 2 y de 8 a 9 noche.

Calle de San Fernando n.º 3 (esquina a la calle de Anuncivay) MAHON

RONDALLES DE MENORCA

S' AADA

Assó vol dir qu'eren dos germans, un qu'era de nom Pere i s'altra Juan.

An en Pere li faltava s'aigu d'es granar; no tenia tot es seny, però lo que li faltava d'allò que no hu venen, li sobrava de gana, perque heu de pensar i creure que de més menjadós qu'ell no era bo de fer trobar-ne en tot es terma.

En Juan era condret, viu com un'espira de foc, sempre sabia quina l'havia de fer. Festetjava a un lloc enforet i li costava prou anar a veure s'atlota, per assó moltes vegades he hi romanla.

Un fosquet qui en Juan s'arrenjava per anar a festetjar an es lloc, en Pere li diu: —Juan, o Juan, jo també hi vui venir.

—No hu vui,—digué en Juan—perque ets massa menjador i me feris empaeguir.

—No, Juanet—comensá a dir en Pere—no menjaré massa, creu-me, no te faré quedar malament.

—T'he dit que no hu vui per massa gola-
t'assegur que menjaré poc, mira, tot d'una que me dirás prou m'aturaré.

—Tronya per tu—li arribá o respondre en Juan;—mira que hu ets caparrut! ell quant te poses una cosa dins sa closca en vols surtir en la teva. Res, porem fer uns pactes, quant jo trobaré que ja ets menjat prou te faré senyal, te calcigaré es peu amb es meu i tu tot d'una t'ets de dixer de menjar.

—Be, aixi hu feré idó. t'ho ben assegurar.

En Pere s'enllesteix també i ja son partits cap an es lloc tots dos junts.

Quant s'atlota d'en Juan les veu venir s'en va a s'avia i li diu: En Pere y en Juan qui venen, i jo no se que'ls he de dunar per sopar.

S'avia li va dir: ¿Qué no te recordes qu'en Juan digué un día qu'an en Pere li agrada tant s'aada? Jo fos de tu'n faria.

—Teniu raó. Bon pensament.

En Pere i en Juan arriben, bona nit, bona nit, i en Juan se posá a festetjar fins que va ser hora de sopar.

S'asseven a sa taula i quant treuen s'aada heu de pensar i creure que en Pere se la menjava amb sa vista, creg que tot sol se l'hauria acabada tota. Però germanets heu de pensar que va ésser tant malsortat que just havia pigat unes quantes cuerades sa cusseta de la casa qui estava devall sa taula li fa ferir es peu.

¿Ell que no's creu qu'es en Juan que li fea senyal de que j'havia menjat prou? I ja'l tenim boca closa, que no'n vol mes.

—¿Peró. com es assó—li deien—¿que no t'agrada?

—Si.

—Idó, menja, homu, no hi ha pò que mos l'acabem.

Be'l van pregar perque menjás, però ell de cap manera va voler tastar resmes. I no's que no tingués gana perque feia uns badais que obria una boca de pam. Però no volia fer quedar malament en Juan, tenia pò qu'aquet no'l renyás i no'n volgué mes.

Acaben de supar i com ve que's fosc s'en van as llit. Just que hi son en Pere diu an en Juan: —Pareix mentida, ¿perque's que m'has deixat menjar tan poca aada a jo que m'agrada tant? Ell just que som hagut pigat un parei de mòssus ja m'ets feta sa senyal.

—¿Qui? ¿Jo? Jo no t'he dit res, i gros que hu trobava que menjassis tant poc, me creia que devies estar malalt o empaeguit. Saps que deu. havé estat sa cusseta que t'haurá calcigat es peu i t'ets pensat que era jo que te deia prou.

—No, ¡i jo teng una fam! ¿Vols que hi vagi a pujar sa qu'ha quedada i me la menjaré?

—Ves-hi, si vols.

En Pere baixá d'es llit i en faldaret s'en s'aada que havia sobrada des vespre.

Quant pujava, paupant, paupant, en lloc d'entrar dins es seu estudi va entrá dins es de s'avia qui roncava amb uns bons búfuls.

—¡Que bufes tant!—deia en Pere pensant-se qu'era en Juan—no veus que ja es ben fret?

I sa veia qui no s'aturava de roncar i ell bones cuerades i bons mossus, no'n tenia gens de paresa a ses barres per roegá, i com sentia aquells búfuls deia de tant en tant:

—Ben freda es, no importa que bufis, no.

Ell a les fosques i tot se la va acabar i allavores va tornar sa ribella a sa cuina.

Quant pujá altre volta, no's va errá, s'en va dret an es llit d'en Juan, s'hi ajeu i li diu:—¿Que tenies tant de bufar as temps que me menjava s'aada? ¿No veies qu'era ben freda?

—¿Que dius, que dius? Jo no he bufat ni sols t'he vist—digué'n Juan,—¿O te l'ets menjada ja?

—Si, ¿que no te recordes que tu bufaves?

—Ara ja veig que te deus haver equivocat d'estudi i haurás anat a menjar-te-la dins es de s'avia. ¡Ja m'haurás fet quedar malament! No tenim altre remei que ben dematinet t'en vagis sense dir res, i jo ja hu arranjaré. Tu aixequet prest i vesten cap an es portal, agafes sa porta, l'obris, parteixes, i m'esperes enforet fins que jo vengui.

En Pere s'aixeca i a poc a poc s'en va, treu sa porta de pollaguera, se la carrega dalt es cap i ja's partit cametes me valguen.

Un poc mes tart s'aixeca'n Juan, que do-

na mil excuses pe'sa feta d'en Pere i se despedí de la casa; quant agafá's seu germá tot maleit com un ca rabiós, li va dir:

—Peró bestia mes que bestia, ¿qui t'ha dit que arrabassassis sa porta i te l'enduguessis? Totes les esguerres. No'n fas cap de de be.

—Jo'm pensava que tu m'ho havies dit—respon en Pere qui sa stuó li regalava per sa cara amb sa gran porta abressat.

—No jo no mes t'havia dit que l'obriassis. Però res, ara ja está fet!

Camina que te camina, van trubar a sa vorera des camí dues ausines molt grosses i su abaix hi havia, a s'ombra una bona taula de pedra aont gent grossa, molts de dies hi anaven a fer baranetes i vegues.

—Aqui porem reposar—va dir en Juan, S'asseuen i en Juan s'en pensá una.

—Saps que farem—digué—pugem dalt aquesta ausina i si ve ningú a fer sa baraneta, as temps que menjarán les farem pòr, ells fugirán acurrents i tot es cabal que dexarán será nostros.

Tal dit tal fet. Pugen dalt una d'aquelles ausines, en Pere hi estén sa porta de pla dalt dues branques i s'hi posa damunt.

Al instant comensen a sentir trepitx i renou de gent i van ser un ranxu qui s'acostava i amb ells hi havia un frare.

Aquella gent arriba, s'atraca a sa taula i mentres arreuaven per fer sa baraneta, en Pere comensa a dir baixet:—Juan jo, no se que teng, no estig be. ¡Ai! ¡Ai! no se si s'aada m'haurá fet mal. ¡Ai quin mal de panxa!

I al entre tant se muvia per damunt sa porta i sa remolcave, s'acostá massa a sa vorera i a lo melló, *pataplum*, porta i ell tot caigué cap a vall i no s'aturaren fins abaix.

Quant aquell ranxu van sentir es dalt abaix de sa porta i en Pere qui queien, cametes tres-mus d'aquí, acurrents sense ni tant sols girar-se aderrera fugiren tots com a coets.

—Mestòts les ham retgirats massa, deia en Juan mentres devallava de s'ausina.

Quant fou abaix, aléen sa porta i aquesta va haver caiguda damunt es frare que va quedar mort en sec.

—¿I ara com heu ferem?—van dir tot es glaiats en Juan i en Pere que no s'en porien donar raó de sa passada.

—¿Saps que hem de fer?—diu en Juan—si'l duim a la vila, sa justicia mos agafará, du'l veurás.

En Pere se carrega es mort a be be i ja son partits endeyant.

Afinen unes cases de lloc i aprop d'elles un figueral. El pugen dalt una figuera, el posen dret just que s'agontás amb es brancons i es van amagar darrera una paret.

D'es cap d'una estona surt l'amó i tot d'una que afiná es frare dalt sa figuera comensa a cridar:

(Acabará)